

ἡνάγκασεν ἀπαντας νὰ ὑπακούσωσι τὴν ἀλλόκοτον ταῦ-
την διαταγῆν. Ὁ Πίνελ ἐκ προτέρου ἐπισκέψεων
ἐγνώριζεν ὅτι ὁ ἀνθρωπος εἶχε φύσει καλὴν προαιρέσιν,
ἀλλὰ σφοδρῶς ἡρεθισμένην, καὶ τὸν ἡρεθισμὸν τοῦτον
ἡ σκληρὰ μεταχείρισις δὲν ἀφῆκε ποτε νὰ μετριάσῃ·
ὅτεν εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ βελτιώσῃ τὴν κατάστασίν του,
καὶ μόνον ἡ ὑπόσχεσις αὐτὴ ἔκαμε τὸν δυστυχῆ γα-
ληνιώτερον. Τώρα δὲ ἀνήγγειλε πρὸς αὐτὸν ὅτι ἔμελε
νὰ ἔκβῃ πλέον ἀπὸ τὰς ἀλλεῖς καὶ πρὸς ἀπόδειξιν
ὅτι τὸν ἐνεπιστεύτη καὶ τὸν ἔκρινεν ἄξιον καλητέρας
διαγωγῆς, συμπαρέλαβεν αὐτὸν βοηθὸν ἐνῷ κατεγίνετο
εἰς τὸ λύειν τοὺς μὴ ἔχοντας λογικὸν ὡς αὐτὸς, καὶ
ὑπεσχέθη, ἀν δεῖγε φρονίμως, νὰ τὸν λάβῃ εἰς τὴν
ἰδίαν του ὑπηρεσίαν. Ἡ μεταβολὴ ἡτον αἴφνιδία καὶ
ἐντελής. Μόλις ἀπελύθη, κ' ἔγινεν ὑποχρεωτικὸς καὶ
ἐπιμελέστατος, ἀκολουθῶν μὲ τὸν ὄφθαλμὸν πᾶν κίνη-
μα τοῦ Πίνελ, καὶ ἐκτελεῖν τὰς διαταγὰς αὐτοῦ μὲ ἵσην
ἐπιτηδειότητα καὶ προθυμίαν ὥριλοῦσε μὲ εὔμενειαν
καὶ μὲ λόγον πρὸς τοὺς ἄλλους πάσχοντας, καὶ καθ'
ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐπιλοίπου ζωῆς του, ἡτον ὅλως
ἀφωτιωμένος εἰς τὸν εὐεργέτην του. "Ποτὲ δὲν δύ-
ναμαι ν' ἀκούσω χωρὶς συγκίνησιν," (λέγει ὁ νιός του
κυρίου Πίνελ, ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ ὀποίου ἔφα-
νιζόμεθα ταῦτα), "τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ὅστις
ὅλιγα ἔτη μετὰ τὸ εἰρημένον συμβάν συνεμερίζετο μετ'
ἔμοι τὰ παίγνια τῆς νεαρᾶς ἡλικίας, καὶ πρὸς δύν πάντοτε
θέλω τρέφειν εἴλικρινὴ ἀγάπην."

Εἰς τὸ προσεχὲς ταμεῖον συγκατώκουν τρεῖς Προσ-
στοι στρατιῶται, πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀλυσιδεμένοι, ἀλλ'
οὐδεὶς ἐγίνωσκε διατί. Ἐν γένει ἡσαν ἀτάραχοι καὶ
ἀβλαβεῖς, τότε μόνον ἐμψυχούμενοι, δόποτε συνδιελέ-
γοντο εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν γλώσσαν, ἡτις ἡτον ἀκατα-
νόητος εἰς τοὺς περιστῶτας. Ὁ μόνος πόθος αὐτῶν
καὶ παραμυθία ἡτον νὰ συγκατοικᾶσιν. "Οτε εἶδον τὰς
πρὸς ἀπόλυτουν αὐτῶν ἑτοιμασίας, ἐτρόμαξαν, νομίσαν-
τες ὅτι σκοπὸν εἶχον οἱ φύλακες νὰ ἐπιβάλωσι νέας
τιμωρίας· διὸ καὶ βιαίως ἐναντιοῦντο ἐνῇ ἀφήρουν τὰς
ἀλύσεις των. Ἀπολυθέντες, δὲν ἡθελον νὰ ἔξέλθωσι
τῆς φυλακῆς, καὶ διέμενον εἰς τοὺς συνήθεις τόπους
των. Εἴτε ἡ λύπη, εἴτε ἡ παραρροσύνη, εἶχε καταστῆ-
σειν αὐτοὺς ἀδιαφόρους εἰς τὴν ἐλευθερίαν.

Εἰς διάστημα ὀλίγων ἡμερῶν, ἔλυσεν ὁ Πίνελ πε-
τύκοντα τρεῖς μανιακούς μεταξὺ αὐτῶν ἡσαν πάσης
τάξεως καὶ πάσης χώρας ὑποκείμενα,—ἐργάται, ἔμπο-
ροι, στρατιῶται, νομικοί, κλπ. Ἡ ἔκβασις ὑπερέβη
τὰς ἀλπίδας του. Ἡσυχία καὶ ἀρμονία διεδέχθησαν
τὸν θόρυβον καὶ τὴν ἀταξίαν, καὶ ὀλόκληρος ἐν γένει
ἡ διοίκησις τοῦ φρενοκομείου ἐνηργεῖτο ἔκτοτε μετὰ το-
σαύτης τάξεως καὶ εὐμενείας, ὅστε καὶ οἱ ἀγριώτατοι
τῶν μανιακῶν ἔγιναν μᾶλλον εὐάγωγοι. Φιλάνθρωποι
ἴατροι εἰς πᾶν μέρος τοῦ πολιτισμένου κόσμου, ταχύτε-
ρον ἡ βραδύτερον, ἀνευφύησαν τὴν πρᾶξιν ταύτην
τοῦ Πίνελ, καὶ χιλιάδες παρημελημένων καὶ δεινοπα-
θούντων φρενοβλαβῶν ἔλαβον κατὰ συνέπειαν αὐτῆς
συμπάθειαν καὶ περίθαλψιν.

ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΥ ΤΩΝ ΦΙΛΟ-
ΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ.

ΟΤΕ τὸ 395 μ. Χρ. ἔτος ὁ Ἀλάριχος ἐπὶ κεφαλῆς τῶν
ἥδη Χριστιανῶν Γότθων κατέσκαψε τὸν μυστικὸν ση-
κὸν τῆς Δήμητρος εἰς Ἐλευσίνα καὶ τὸν μεγαλοπρεπῆ
τοῦ Διός ναὸν εἰς Ὀλυμπίαν, τὸ δὲ 476 ἔτος ὁ Ὁδόα-
χος, ἐκθρονίσας τὸν τελευταῖον τῆς Ῥώμης αὐτοκρά-
τορα, Ρωμύλον τὸν Αὐγούστουλον, ἐκάθισεν αὐτὸς ἐπὶ
τοῦ θρόνου ἐκείνου· τότε ἐτελείωσεν ἡ λαμπρὰ ἐκείνη
τῆς ιστορίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐποχὴν, ἡ περιλαμ-
βάνουσα τὰς ἀρχὰς, τὴν ἀκμὴν, καὶ τὴν πτῶσιν τοῦ τε
Ἐλληνικοῦ καὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ἔθνους, ἥντινα κατ' ἔξο-
χὴν ὄνομάζομεν ἡρῷον εἰς ταῦτα. Βαθὺ σκότος ἀμα-
θείας καὶ βαρβαρότητος περιεκάλυψε πάλιν τὴν Εὐρώ-
πην. Ἡ μὲν Λατινικὴ γλῶσσα, ἡς τινος ἡ διαφθορὰ
πρὸ αἰώνων ἥδη εἶχεν ἀρχίσει, διαφθαρεῖσα παντελῶς
διὰ τῆς ἐπιμειξίας τῶν βαρβάρων, μετεβλήθη εἰς τὴν
Ιταλικὴν καὶ εἰς ἄλλας Ῥωμαϊκούσας διαλέκτους (τὴν
Ιβηρικὴν, Λυσιτανὴν, Γαλλικὴν). ἔμεινεν δρυμὸς ἐν
χρήσει εἰς τὴν Δυτικὴν ἐκκλησίαν, εἰς τὰ συγγράμ-
ματα τῶν λογίων, εἰς τὴν νομοθεσίαν καὶ εἰς πάσας
τὰς δημοσίας πράξεις τῆς δυτικῆς, μεσαίας, καὶ βορείου
Εὐρώπης. Παραμοίᾳ δὲ ἐγένετο καὶ τῆς Ἑλληνικῆς
φωνῆς ἡ είμαρμένη, ἡ δὲ διαφθορὰ αὐτῆς ἡτο μικροτέρα·
Ἄλλα πᾶσα ἡ τότε φιλολογία καὶ πολυμάθεια, τόσον
ἐν τῇ Ἐλλάδι, δσον καὶ ἐν ταῖς Ῥωμαϊκαῖς χώραις,
περιωρίζετο εἰς ἀτελῆ καὶ ἀδιάλιαν τῆς παλαιᾶς διαλέ-
κτου γνῶσιν· περὶ δὲ τῆς ιστορίας, φιλοσοφίας, καὶ ἀρ-
χαιολογίας τῶν παλαιῶν μόλις εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν
λογίων ὑπῆρχον ἀσφεῖς τινὲς καὶ ἀμυδραὶ ἰδέαι.

Μετὰ δὲ τὴν τῶν ἐπιστημῶν καλουμένην ἀναγέννη-
σιν, ἡτος ἔργατο μὲν εἰς τὴν Ιταλίαν, ὡφελήθη δὲ καὶ
προήχθη οὐκ δίλιγον διὰ τῆς μετὰ τὴν ἀλωσιν τοῦ Βυ-
ζαντίου (29 Μαΐου 1453) ἐκεῖσε ἀφίξεως πολλῶν Ἑλ-
λήνων γραμματικῶν, ἡ Εὐρώπη, διψῶσα μαθήσεως,
καὶ ὡσὰν γοπτευθεῖσα ὑπὸ τῶν νεοφανῶν εἰς αὐτὴν
θησαυρῶν τῆς παλαιᾶς ποιήσεως, ιστορίας, φιλοσοφίας,
καὶ λοιπῶν ἐπιστημῶν, πρώδευσε γιγαντιαίοις βήμα-
σιν εἰς τὴν σπουδὴν καὶ γράσιν τῶν δύο γλωσσῶν καὶ
τῶν ἐν αὐταῖς συγγραμμάτων. Οἱ φιλόλογοι, οὐκέτι ἀρκού-
μενοι εἰς μόνην τὴν λεξικὴν καὶ γραμματικὴν ἐξήγησιν
τῶν συγγραφέων, ἐσπούδαζον νὰ ἐμβαθύνωσι καὶ εἰς
τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα πράγματα, καὶ νὰ κατανοῶσιν
αὐτά. Ἀπαντῶντες δὲ εἰς τὰ βιβλία τῶν παλαιῶν
καὶ ἰδέας καὶ ἔθιμα καὶ πράγματα πάντη διαφέροντα
τῶν παρ' αὐτοῖς καθεστώτων, καὶ βλέποντες διτι πρὸς
κατάληψιν αὐτῶν δὲν ἐπήρχονται μέρος ἐξηγή-
σεις καὶ διαστήσεις, δσας εἵρισκον εἰς τοὺς σχολια-
στὰς καὶ λεξικογράφους ἢ εἰς ἄλλους συγγραφεῖς, ἐτρά-
πησαν ἐπὶ ἐκτενεστέρας ἐξιστορήσεις καὶ διατριβάς
περὶ ἐκάστων τῶν τῆς ἀρχαιολογικῆς πειρεγίας καὶ
ἐρεύνης ἀντικειμένων. Συνέλεγον δηλαδὴ, πολλάκις

μετ' ἀμιρήτου ἐπιμονῆς καὶ ἀξιοθαυμάστου πολυμα-
θείας, περὶ τυνος ἀντικευμένου, φερ' εἰπεῖν περὶ τοῦ
ὅπλισμοῦ τῶν παλαιῶν, ἢ περὶ τῶν ἑορτῶν καὶ πανη-
γύρεων, δλην τὴν εἰς τὸν ἀρχαίους συγγραφεῖς εὐρι-
σκομένην ὥλην, καὶ συνέταττον αὐτὴν ὁ πωσοῦν συστη-
ματικῶς εἰς μίαν συνοπτικὴν πραγματείαν, πρὸς εὔκο-
λιαν τῶν τε διδασκόντων καὶ τῶν διδασκομένων. Πλὴν
αἱ πλειότεραι αὗται ἔρευναι καὶ διατριβαῖ, δσον πολυ-
μαθεῖς καὶ ἀν δσι, κατὰ μέγα μέρος εἰναι ἄκριτοι καὶ
ἄκαρποι, διότι οἱ συντάκται αὐτῶν πολλάκις ἔξελάμ-
βανον τὸν φιλοὺν ἀντὶ τοῦ καρποῦ, περιοριζόμενοι εἰς
ἀνίχνευσιν ἔξωτερικῶν καὶ ἐπουσιωδῶν πραγμάτων, καὶ
καταναλίσκοντες καιρὸν καὶ κόπον εἰς ἔρευνας δλίγου
ἀξίας, φερ' εἰπεῖν, περὶ τῶν ὑποδημάτων, τῶν δακτυ-
λίων, τῶν περονῶν, καὶ τῆς λοιπῆς ἐνδυμασίας τῶν πα-
λαιῶν· ἐν ᾧ δλίγοι μόνον τῶν ἔξιοχωτέρων φιλολόγων
κατεγίνοντο εἰς οὐσιωδέστερα ἀντικείμενα, οἷον τὴν
νομοθεσίαν, τὴν δικαιοδοσίαν, τὴν οἰκονομικὴν διοί-
κησιν, ὡνπερ ἡ γνῶσις ἀσυγκρίτως πλειότερον συντεί-
νει καὶ συνεισφέρει πρὸς ὄφθην καὶ τελείαν τοῦ ἀληθι-
νοῦ πνεύματος τῶν ἀρχαίων ἔθνῶν κατάληψιν. 'Ἐξ
δλων δ' ἔκεινων τῶν μεμονωμένων κόπων, καὶ τῶν πο-
λυμερῶν καὶ πολυσχιδῶν ἔρευνῶν ἔγεννήθη τέλος πάν-
των, ἰδίως περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος καὶ περὶ τὰς
ἀρχὰς τοῦ ἐνεστῶτος αἰώνος, διὰ τοῦ Γάλλου Βαρθε-
λεμῆ, τῶν Γερμανῶν Οὐδρίου, Βοικίου, καὶ ἀλλων, συ-
στηματικωτέρα καὶ πλέον εὐμέθοδος ἐπιστήμη τῶν
πολιτικῶν ἀρχαιοτήτων.—Καὶ ταῦτα μὲν
ἐν συνόψει περὶ γενέσεως καὶ προόδου τῶν φιλολογικῶν
τε καὶ ἀρχαιολογικῶν σπουδῶν.

[Ἐκ τῆς Ἀρχαιολογίας τῶν Τεγγῶν τοῦ Λ. Ροσσίου,
ἐκδοθείσης ἐν Ἀθήναις, 1811.]

ΙΕΡΙ ΤΗΣ ΟΡΘΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ,

"Πτοι δ' Ιερεμίας Φλάτ, καὶ οἱ τρεῖς Συμβοηθοί του.

ΥΙΗΡΧΕΙ ποτε Χριστιανὸς σχολάρχης ἐν Καΐρῳ τῆς
Αἴγυπτου, ὅστις, καίτοι πολυαρίθμους ἔχων μαθητὰς,
διεφύλαττεν ἀκραν εὐταξίαν εἰς τὸ σχολεῖον του· κα-
τώθισε δὲ τοῦτο τρεῖς ἔχων πάντοτε συμβοηθούς,
τὴν Πίστιν, τὴν Προσευχὴν, καὶ τὴν Ὑπομονήν.
Ομοιος τοῦ Αἴγυπτίου διδασκάλου ἦτον ὃ ἐν Στουτ-
γαρδίᾳ μερικὸς διδάσκαλος Ιερεμίας Φλάτ, δστις οὐ-
δὲ μίαν ἡμέραν ἐλάμβανε τὴν ἐπιστασίαν τοῦ σχολείου
του ἄνευ τῶν τριῶν τούτων συμβοηθῶν. 'Ο ἀγαθὸς
οὗτος ἀνὴρ κατεγίνετο εἰς τὸ ἐπίπονον αὐτοῦ ἔργον
ἴλαρδὸς πάντοτε καὶ εὐχαριστημένος· ἀφοῦ δὲ πιστῶς
ἔξεπλήρων τὰ καθήκοντά του εἰς τὸ σχολεῖον, εὑρισκεν
ἀρκετὸν καιρὸν ὥστε νὰ γίνεται πατήρ τῶν πενήτων,
σύμβουλος καὶ εἰρηνοποιὸς εἰς οἰκογενείας, εὐάρεστος
σύντροφος, καὶ ὁδηγὸς εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν εὐσέ-
βειαν.

'Ἐκ τῶν πολλῶν ἀξιοσημειώτων, δσα ὁ γέρων Φλάτ

κατώρθωσεν εἰς τὸ σχολεῖον διὰ τῶν τριῶν αὐτοῦ συμ-
βοηθῶν, ἐνίστε χωρὶς οὕτε δάκτυλον νὰ σαλεύσῃ, ἀνα-
φέρομεν πρὸς τὸ παρὸν ἐν.

'Τὸπερ τὰ πεντήκοντα μέτη,—ἔλεγεν εἰς τὸ γῆρας
αὐτοῦ,—ἡμην ἐπιστάτης τοῦ ὄρφανοτρορείου, καὶ εἰ-
χον πάμπολλα παιδία νὰ διδάσκω. Καθ' ἐκάστην
πρωῖαν ἐπεκαλούμην τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν πρατότητα.
Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐνῷ περιεπάτουν ἄνω καὶ κάτω με-
ταξὺ τῶν μαθητῶν μου, παρετήρησα τέκνον δωδεκαε-
τὲς ἐπιστηριζόμενον εἰς τὴν τράπεζαν μὲ ἀμφοτέρους
τοὺς ἀγκῶνάς του. 'Ἐπέπληξα δ' αὐτὸν διὰ τὸ ἀπρε-
πὲς στάσιμον, καὶ προέβην. "Οτε δημαρχός μετεπέρασα
ἐγγύθεν αὐτοῦ, ἐπεστηριζέτο ταῦτοτρόπως ἐπὶ τῆς
τραπέζης, δι' ὃ καὶ δεύτερον τὸν ἐπέπληξα. Τὴν φο-
ρὰν ταῦτην ὑπήκουσε διὰ μίαν στιγμήν· ἀλλὰ καὶ
τρίτον εἰς αὐτὸν πλησιάσας, τὸν εὐρῆκα υβριστικῶς
ἔτι ἐπιστηριζόμενον, καὶ ἀνέγνων ἐπὶ τοῦ προσώπου του
περιφρόνησιν τῆς ἐπιπλήξεώς μου. 'Η χολή μου τώρα
συνεταράχθη ἀλλ' ἵσχυσα νὰ κρατηθῶ, καὶ προσευ-
χήθην κατ' ἐμαυτὸν, λέγων, "Πανάγιε Θεέ, βοηθησέ
με νὰ δείξω ὑπομονὴν πρὸς τὸν παῖδα τοῦτον, ὃς σὺ
δεικνύεις ὑπομονὴν πρὸς ἐμὲ τὸν γέροντα παῖδα."
'Αμέσως δὲ ὁργὴ μου κατεπραῦθη, καὶ ἐν σιωπῇ καὶ
γαλήνῃ ἐξηκολούθησα τὴν παράδοσιν. 'Ο παῖς διέ-
μενεν εἰς τὴν αὐτὴν ἀναίσχυντον θέσιν· ἀλλ' ἐγὼ δὲν
παρετήρουν αὐτόν. Μετὰ τὴν ἀπόλυτην τοῦ σχολείου
τὸν ἐκάλεσα, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ ἐδεήθην τοῦ Υψίστου
νὰ μὲ χαρίσῃ φρόνησιν καὶ προστήτηα. 'Ἐπλησίασε
μὲ θορυβώδη, ἄγροικον τρόπον, κλείων τὴν θύραν
ἔξοπίσω του ὃσον ἥδηνατο βιαιότερα. "Διατί κτυπᾶς
τὴν θύραν;" τὸν ἡρώτησα. "Δὲν τὴν ἐκτύπησα,"
ἀπεκρίθη υβριστικῶς. "Μάλιστα τὴν ἐκτύπησες,"
εἶπα ἐγώ. "Οχι, δὲν τὴν ἐκτύπησα." 'Ἐπλησίασε
τώρα εἰς αὐτὸν, τὸν ἐπίσασα ἀπὸ τὴν χεῖρα, καὶ
τὸν ἡρώτησα μὲ γλυκὺν τρόπον, "Γνωρίζεις, νιέ μου,
εἰς τίνα πταίεις, καὶ κατὰ τίνος ἀμαρτάνεις; Δὲν
ἀμαρτάνεις ἐναντίον ἐμοῦ, ἀλλὰ κατὰ τοῦ Σωτῆρός σου,
ὅστις ποτὲ δὲν σὲ ἔβλαψε. Στοχάσου! Διατί φέρεσαι
οὕτω; " 'Η καρδία τοῦ παιδὸς συνετρίβη· ἤρχισε νὰ
κλαίῃ, καὶ μὲ ἀναστεναγμούς ἐξήτησε παρ' ἐμοῦ συγ-
χώρησιν διὰ τὴν πονηρὰν διαγωγήν του. "Σήμερον,"
εἶπεν, "ἐκαμα τὴν ἀπόφασιν νὰ σᾶς παροργίσω διὰ
τῆς ἀπειθείας μου, ἔως νὰ μὲ δείρετε. Τοῦτο δὲ στο-
χαζόμην διτὶ ἡθελεν ἐπιφέρει περισσότερον πόνον εἰς
σᾶς παρὰ εἰς ἐμέ· παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσετε· ποτὲ
πλέον δὲν θέλω πράξειν οὕτω ἐπὶ ζωῆς μου." Καὶ
οὕτω πως ἐξηκολούθει νὰ δέσται. 'Εγὼ δὲ, ἀφοῦ πα-
ρέστησα εἰς αὐτὸν πόσον πονηρὰ εἶχε σταθῆν ἡ δια-
γωγή του, τὸν ἀπέλυσα μὲ τὴν βεβαιότητα διτὶ ἡδη
τὸν ἐσυγχώρησα. M' ὅλον τοῦτο, ἔμεινεν ἀπαρηγό-
ρητος.

'Πρὸς τὸ ἐσπέρας μόνος εύρισκόμενος εἰς τὸν θάλα-
μόν μου, ἤκουσα κροῦσμα εἰς τὴν θύραν. Τὸ παιδίον
εἰσῆλθε μὲ ὁφθαλμούς ἐρυθρούς ἀπὸ τὸ κλαύσιμον.